

Terénní poznámky – „Jak se žije lidem na podpoře“, cvičný projekt kvalitativního interview

- První kontakt komunikačního partnera proběhl 3.5.2005. Šlo o prodejce Nového Prostoru, který má své vyhrazené místo u Delvity v Králově Poli. Od prodejce jsem si koupil časopis a navázal s ním hovor na téma „jak to jde“, kolik časopisů prodal apod. Prodejce se od počátku jevil jako velmi komunikativní osoba a hned zpočátku mi nabídl tykání, které jsem přijal. S rozhovorem souhlasil (také zřejmě proto, že se ukázalo, že pojem sociologie mu není až tak úplně cizí, jak by se mohlo zdát, neboť asi před týdnem byl svědkem toho, jak 4 studenti dělali u jeho prodejního místa malou anketu, které se on sám také zúčastnil) a schůzka na rozhovor byla smluvena na následující den.
- V den smluveného rozhovoru jsem prodejce vyzvednul v 16 hodin na jeho stanovišti a přesunuli jsme se do jím navrženého baru blízko zastávky Skácelova. Po cestě jsem ho seznámil se všemi detaily a okolnostmi rozhovoru, poučil jsem jej o tom, že má právo odmítnout otázku, případně kdykoliv ukončit rozhovor. Toto on už předem odmítal a trval na tom, že bude odpovídat na vše, že se nemá za co stydět a že si za svými názory stojí. Toto se posléze potvrdilo i v průběhu rozhovoru. Po příchodu do baru jsme si objednali oba pivo, já jsem dal prodejci přečíst formulář pro informovaný souhlas s rozhovorem, který si přečetl a nakonec souhlasil i s tím, že můžu uvádět jeho jméno. Od této chvíle jej proto budu nazývat Jířím.
- Jíř souhlasil i se zaznamenáním celého rozhovoru na diktafon a tudíž již nic nebránilo započítí rozhovoru. Tento jsem otevřel otázkou na jeho cestu k prodeji Nového Prostoru. Jíř po celou dobu velmi aktivně vyprávěl, často používal příkladů a nebylo příliš nutné ho do hovoru tlačit. Zajímavý byl jeho komunikační styl. Mluvil velmi rychle, téměř jakoby vše chtěl vyjádřit v jedné větě, velmi často používal slovo *jo* s lehkou tázací intonací, jako by se chtěl ujistit, že ho poslouchám nebo, zda mu věřím to, co mi říká. Jíř se občas pletl v časových údajích a například jeho vysvětlení situace, kdy vyhořel, mi přišlo poněkud podivné, protože uváděl rozporuplné informace. Nicméně jelikož se jednalo o citlivé téma na hranici zákona, nijak podrobněji jsem Jířeho nekonfrontoval s jeho předchozími výroky a nechal jsem tuto oblast pouze v té podobě, jak mi ji sám podal, jak ji sám interpretoval. Během rozhovoru také Jíř vytáhnul svůj plánovací diář a několikrát v něm listoval, aby doložil své vyprávění

konkrétním záznamem v diáři a tak zvýšil svou důvěryhodnost. Také se několikrát stalo, že během hovoru užil frázi „O tom nemá smysl hovořit“ a poté začal dané téma naopak dál rozvíjet. Celkový můj dojem z Jiřího byl veskrze pozitivní, i přes občasné nepřesnosti v uváděných informacích působil důvěryhodně a nezdálo se mi, že by se příliš stylizoval. I když některé jím udané informace na mne nepůsobily příliš věrohodně (historka s vyhořením), jeho celkovou důvěryhodnost podpořil posléze fakt, že informace o tom, že si našel nějakou práci a že ji s největší pravděpodobností nakonec dostane, se ukázala být pravdivou, jelikož již následující týden stál na jeho původním prodejním místě jiný prodejce. Jiří se však prodeje Nového Prostoru nevzdal (tak jak mi to předtím vykládal) a po skončení své pracovní doby v zaměstnání občas ještě NP prodává.

- Pocity ze svého vedení rozhovoru mám smíšené. Při přepisu jsem si uvědomil, jak neobratně jsem formuloval otázky (i když nakonec jsem se víceméně všechny důležité informace dozvěděl) a to, že jsem nebyl po dobu rozhovoru schopen přesně sledovat jeho tok a usměrňovat jej podle předem připraveného schématu. To, že jsem se nakonec dozvěděl tolik informací bylo dáno tím, že Jiří byl velmi komunikativní člověk a že sám rád uváděl konkrétní příklady a historky ze života. Obávám se však, že pokud bych narazil na méně výřečného člověka, byla by má role daleko složitější a získání informací obtížnější.